

**ПЕДАГОГИ ТА НАТХНЕННИКИ ОСНОВОПОЛОЖНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЕСТРАДИ,
ПОЕТА І КОМПОЗИТОРА ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА**

istorychno-krytychnyi ohliad [Ukrainian music: a historical and critical review]. Mynkhen, p. 271. [in Ukrainian].

5. Skorobahatko, N. (2003). Muzykalna spivachka [Music singer]. *Ukrainian singers in the memoirs of the contemporaries*. Author-focused. I. Lysenko. Kyiv, p. 309. [in Ukrainian].

6. Tolba, V. (2003). Velyka spivachka [Great singer]. *Ukrainian singers in the memoirs of the*

contemporaries. Author-focused. I. Lysenko. Kyiv, p. 302. [in Ukrainian].

7. Shvachko, T. (1972). *Mariia Lytvynenko-Volhemut* [Mariya Lytvynenko-Volgemut]. Kyiv, 186 p. [in Ukrainian].

8. 125 rokiv vid dnia narodzhennia Marii Ivanivny Lytvynenko-Volhemut [125 years from the day of birth of Maria Ivanovna Lytvynenko-Volgemut]. Available at: <http://biog.in.ua/125-rokiv-vid-dnya-narodjennya-mariyi-ivanivni-litvinenko-vole.html> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 22.04.2019

УДК 78.071.4(477):78.071.2(477.83)

DOI:

*Лілія Кобільник, старший викладач кафедри методики музичного виховання і диригування
Інституту музичного мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

**ПЕДАГОГИ ТА НАТХНЕННИКИ ОСНОВОПОЛОЖНИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЕСТРАДИ,
ПОЕТА І КОМПОЗИТОРА ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА**

У статті досліджуються впливи на творчість основоположника української естради Володимира Івасюка педагогів, поетів, композиторів, діячів культури і мистецтва, української народної творчості, енергетики Українських Карпат.

1971 рік – початок творчої співпраці В. Івасюка з майбутніми корифеями української естради Софією Ротару, Василем Зінкевичем та Назарієм Яремчуком. З 1972 року почалася творча співпраця В. Івасюка з львівськими поетами Ростиславом Братунем, Богданом Стельмахом, Романом Кудликом, Миколою Петренком. В. Івасюк очолював Клуб творчої молоді у Львові з досить широким спектром діяльності, яка стимулювала його до популяризації авторських творів та народжувала задуми нових пісень.

Ключові слова: талант; натхненники; усна народна творчість; пісенна творчість; камерно-інструментальні та фортепіанні твори; естрадні пісні; ансамблі; співпраця; енергетика Українських Карпат.

Літ. 9.

*Liliya Kobilynyk, Senior Lecturer of the Music Education and
Conducting Department of the Institute of Musical Art
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

**EDUCATORS AND MASTERMINDS OF THE FOUNDER OF UKRAINIAN POP MUSIC,
POET AND COMPOSER, VOLODYMYR IVASYUK**

The phenomenon of creativity of the poet and composer, Volodymyr Ivasyuk, is not fully disclosed yet. One of the reasons for this is that after the death of the artist in 1979, his name was spoken in whispers for a long time and the meaning of his work was keeping silent. However, songs of the composer broke the wall of silence and flooded the whole world.

This article examines the influence of teachers, poets, composers, cultural and art figures, Ukrainian folk art, and the energy of the Ukrainian Carpathians on Volodymyr Ivasyuk, who is the founder of the Ukrainian variety.

Highly educated parents of Volodymyr instilled his high moral qualities, love to all beautiful, and strong patriotism. A teacher of the Kitsman Music School Yuriy Vysnyuk included works of such composers as Beethoven, Mozart, Schubert, Tchaikovsky, and Lysenko to the Volodymyr's repertoire. Yuriy Vysnyuk claims in his memoirs that Volodymyr Ivasyuk was in love with Ukrainian folk songs. The talent of V.Ivasyuk was polished in such artistic collectives of the Chernivtsi Medical Institute as the Song and Dance Ensemble "Trembita" (head Volodymyr Kryyak) and VIA "Carpathians" (directed by Valery Gromtsev). Volodymyr brought his songs "Chervona Ruta" and "Vodogray" exactly to Valery Gromtsev.

The Ukrainian folk art was the inspiration for the talented artist. Volodymyr participated in folk expeditions of his father; recorded old songs and ballads, and was fond of the beauty of the Ukrainian Carpathians. Volodymyr was creating his various landscapes and portraits under the impression of the beauty of the Carpathians.

1971 was the beginning of the creative collaboration with the future luminaries of the Ukrainian variety Sofiya Rotaru, Vasyl Zinkevich and Nazariy Yaremchuk. Professor Leszek Mazepa gave adequate knowledge and creative skills to Volodymyr during his studying at the Lviv National Academy of Arts named after M. Lysenko. Since

1972, V.Ivasyuk began his creative collaboration with Lviv poets Rostislav Bratuniu, Bohdan Stelmakh, Roman Kudlik, and Mykolay Petrenko. Rostislav Bratuniu once said the following words: "The phenomenon of Volodymyr Ivasyuk is that he intuitively formally has managed to create a peculiar code of contemporary Ukrainian songs". V. Ivasyuk headed the Creative Youth Club in Lviv with a very wide range of activities, which stimulated him to popularize his works and gave birth to new songs.

Keywords: a talent; masterminds; oral folk art; song creativity; chamber-instrumental and piano pieces; pop songs; ensembles; cooperation; powerful energy of the Ukrainian Carpathians.

Постановка проблеми. Постає митця Володимира Івасюка асоціюється з передусім з його пісненими творами, але він є автором багатожанрової музики. З багатьох причин феномен творчості Володимира Івасюка не розкритий повністю.

Аналіз основних досліджень. Спогади про співпрацю з Володимиром Івасюком написали народний артист України Левко Дутківський, Софія Ротару, Олександр Злотник, Віктор Морозов, Богдан Стельмах у [6], Назарій Яремчук у [1], Мар'ян Шуневич у [9], письменник Василь Марсюк у [8]. Рідні та друзі композитора розповіли про його дитинство та становлення як митця у [7]. Багато публікацій висвітлює пошуки правди про таємничу загибель Володимира Івасюка, серед них [2], або вшанування пам'яті українського Орфея [3]. Дослідження феномену творчості талановитого поета, композитора і співака без сумніву триватимуть і далі.

Мета статті. Дослідити вплив на творчість Володимира Івасюка і його життєве кредо родини, педагогів, поетів, композиторів, діячів культури і мистецтва, а також українського фольклору та дивовижної енергетики Карпат.

Виклад основного матеріалу. 4 березня 2019 року вся Україна відзначила 70-річчя від дня народження Володимира Івасюка, талановитого композитора, поета, лауреата Державної премії ім. Тараса Шевченка (1994 р.), Героя України (2009 р.), непересічного "мандрівного музики", пісні якого ось уже близько сорока років (після смерті композитора) возвеличують нашу культуру перед світом.

Вже багато років Україну й українців пізнають за чарівними мелодіями Володимира Івасюка та й сама постає мистця асоціюється передусім, саме з його пісненими творами. Але мало хто знає Івасюка як автора багатожанрової музики, аналіз якої дозволяє музичним критикам розглядати його загальновідому пісенну творчість лише як талановиту прелюдію.

Протягом тривалого часу (після смерті композитора в 1979 році) ім'я Володимира Івасюка промовляли пошепки, а про значення його творчості несправедливо замовчувалося, хоча пісні його заповнили весь світ і не тільки

українську діаспору. Вони летіли, випереджаючи час. Магнетизм пісень Івасюка нікого не залишав байдужим.

За своє коротке життя, а прожив він лише тридцять років, В. Івасюк залишив нам у спадщину справжню скарбницю мистецьких шедеврів: більше ста опублікованих пісень та романсів, серед яких є такі перлини, як "Червона рута", "Водограй", "Пісня буде поміж нас", "Я піду в далекі гори", "Кораблі", "Колискова для Оксаночки" на власні тексти, "Вернись із спогадів", "Балада про отчий дім", "Літо пізніх жоржин", "Пісня про тебе", "Роки вже відшуміли" (сл.Р. Братуня), "Тільки раз цвіте любов", "Колиска вітру", "Нестримна течія", "Запроси мене у сни свої" (сл. Б. Стельмаха), "Балада про мальви" (сл. Б. Гури), "Балада про дві скрипки" (сл. В. Марсюка), "Кленовий вогонь", "У долі своя весна" (сл. Ю. Рибчинського), "Я – твоє крило", (сл. Р. Кудлика), "Калина приморожена" (сл. М. Петренка), і багато інших.

Серед інших жанрів – цикл обробок українських народних пісень для хору a-cappella; твори для фортепіано: "Варіації на тему старовинної буковинської народної пісні "Сухая верба", "Осінь картинка", "Маленька токато", "П'єса №3" (така назва у автора), "Marciale marcatisimo", твори для скрипки, віолончелі; камерно-інструментальну музику для оркестру представляють такі твори: Квартет для струнних інструментів, Поліфонічна сюїта для чотирьох дерев'яних інструментів і клавесина, "Сюїта-варіації" для камерного оркестру, музика до двох вистав: "Прапорносці" (за однойменним романом О. Гончара), "Мезозойська історія" (за п'єсою Р. Ібрагімбекова), написана для Дрогобицького музично-драматичного театру ім. Ю. Дрогобича); Квартет для мідних інструментів, "Мелодія" для естрадного оркестру, "Імпровізація-скерцандо" для віолончелі та фортепіано.

Зосталися нереалізованими плани написати оперу "Дарина" на історичну тематику. Композитор саме працював над лібретто опери. Але всі чернетки і партитура з підготовленими поголосниками Квартету для мідних духових інструментів і незавершена кантата "Чуття єдиної родини" на вірші Максима Рильського безслідно щезли з місця трагедії...

Першими наставниками майбутнього таланту були мати й батько.. Батьки Володі – Софія Іванівна та Михайло Григорович – були високоосвіченими людьми. Мама Володі, Софія Іванівна, родом з Наддніпрянщини, за фахом – учитель-філолог. За плечима Михайла Григоровича – гімназія, факультет романогерманських мов Чернівецького університету (він знав шість мов), сім років Печорської тюрми і знову університет...Наділивши своїх дітей високими моральними якостями: чесністю, любов'ю до всього прекрасного, патріотизмом, неабиякою працездатністю і досконалістю у всьому, – батьки таким чином проклали Володі шлях, яким він йшов усе своє життя.

Коли Володі виповнилося п'ять років, батьки віддали його до Кіцманської музичної школи у підготовчий клас скрипаля Юрія Бруєвича. Вже через рік Володя навчався у педагога Юрія Візнюка. Останній згадує у [4, 14]: "...Протягом восьми років я постійно відчував втіху від спілкування з цією обдарованою і добре вихованою дитиною, від усвідомлення того, що я сформував доброго музиканта, яким у майбутньому пишатимусь. Звісно, кожен справжній педагог тільки тоді почуватиметься оптимістом, коли має талановитих і добре підготовлених учнів. Володя мав абсолютний слух, чудову музичну пам'ять, гостре відчуття ритму і здатність швидко й правильно сприймати вимоги й поради вчителя. Працювати на уроці з таким учнем було справжньою насолодою. Володя вносив до класу добрий настрій і якусь весняну святковість. Хлопчик завжди з великим пошавленням ставився до тих творів, які ми мали вивчати.

У центрі його учнівських уподобань були п'єси з цікавою й оригінальною мелодикою. Тому я найчастіше звертався до учнівського репертуару таких видатних композиторів, як Бетховен, Моцарт, Шуберт, Чайковський, Лисенко, які мали виразне, чітке, лірико-драматичне забарвлення. Над ними він працював із захопленням. Володя любив українські пісні, перекладені для скрипки, він був закоханий у мелодію, і всіляко підтримував ту любов у нашій повсякденній роботі. Гадаю, що захоплення кращими зразками національної та світової музичної культури значною мірою позначилося на характері творчості майбутнього композитора, дало його творам правильний напрям".

Юрій Візнюк і порадив батькам Володі розвивати талант сина, продовживши навчання у Київській музичній школі-десятиріччі ім. Миколи Лисенка. Майже всі випускники цієї школи ставали студентами Київської державної консерваторії

м. П. Чайковського. Для Володі це було чудовою перспективою отримати справжню професійну освіту. З перших днів він виявив наполегливість у навчанні. Його педагог навіть пророкував йому майбутнє скрипаля-віртуоза. Але, на жаль, не завжди мрії стають реальністю. Важка виснажлива праця, побутова невлаштованість підірвали його здоров'я. Всупереч протестам Володі, батьки забрали його додому, і він продовжив навчання у Кіцманській музичній школі по класу фортепіано.

Згуртувавши навколо себе обдарованих колег з музичної школи, Володя створив дитячий вокально-інструментальний ансамбль "Буковинка".

З цього часу життя Володі і його друзів набуває нового сенсу. Тут і проявилися особливі здібності хлопця як чудового організатора, справжнього лідера і яскравої творчої особистості. В репертуарі ансамблю були українські народні пісні, а також твори Мирослава Скорика, Олександра Білаша.

У 1964 році з'явилися перші композиторські спроби – пісні "Колискова", "Мандрівний музикант", "Моя пісня", "Фантазія травневих ночей". "Колискова" була написана на слова батька – Михайла Григоровича Івасюка, а згодом Володя пише "Колискову для Оксаночки", яку присвятив своїй наймолодшій сестричці. Ансамбль завжди збирав багатолюдну аудиторію у Кіцмані, Чернівцях та Києві, а пісні у їх виконанні транслювали по радіо та телебаченню.

Ще навчаючись у випускному класі середньої школи, Володимир Івасюк разом з молодшою сестрою Галиною вступив на заочне відділення Чернівецького музичного училища. Це був унікальний випадок, коли випускник школи одночасно поєднував навчання у середній школі і в училищі. Після закінчення Кіцманської середньої школи (1966 р.) Володя успішно склав вступні іспити до Чернівецького медичного інституту.

Але під час посвячення у студенти ректор медінституту зачитав наказ про відрахування Володимира Івасюка за фактом приховування своєї біографії.

З того "політичного" інциденту, який стався з Володею і його друзями, коли під час прогулянки у парку вони закинули кашкет на бюст вождя пролетаріату і той упав та розбився, ми зараз можемо тільки посміятись, але у той час це стало загрозою майбутньому Івасюка, якого виключили з комсомолу і мало не заборонили здавати випускні іспити у школі...

Лише за підтримки рідних та друзів Володя влаштувався на завод "Легмаш" робітником цеху

і водночас навчався заочно у музичному училищі. Дирекція заводу, знаючи про талант свого працівника, доручили Володі керівництво заводським хором. За короткий час молодий диригент Івасюк завоював велику повагу серед своїх хористів і авторитет у колективі заводу. Репертуар хору поповнився цікавою програмою та ще й авторськими творами молодого композитора: “Батьківщино моя” та “Ласкаво просимо”.

Восени 1966 р. Володимир Івасюк послав свої пісні “Відлітали журавлі” на сл. В. Миколайчука та “Колискову” на обласний конкурс, але з обережності, замість свого прізвища, підписався псевдонімом “Весняний”. Пісня “Відлітали журавлі” була удостоєна першої премії, а згодом була надрукована в обласній газеті.

У 1967 р. Володимир Івасюк знову випробовує свої сили на вступних іспитах до Чернівецького медичного інституту. Цього разу – успішно.

Студент Володя Івасюк активно включився у навчання та став учасником оркестрової групи інститутського ансамблю пісні і танцю “Трембіта”, яким керував Володимир Круцяк, а також ВІА “Карпати” під керівництвом Валерія Громцева. Талант молодого “мандрівного музики” і тут проявився на повну силу.

Валерій Громцев згадує: “Коли Володя приніс свої пісні “Червону руту” і “Водограй”, я був у захваті. Одряду сказав, що “Червона рута” стане надзвичайно популярною, а “Водограй” буде ніби поруч. Я відчув серцем, що це буде пісня №1. Івасюк же думав, що популярнішим буде “Водограй”... У чому таємниця такої популярності? По-перше, оригінальні слова. Рута – зеленого кольору, а тут Володя придумав, що вона – червона. Таке трапляється рідко, й у цьому суть: червона рута стає, коли приходить любов... Він її відчував. Він сам написав її, пережив. Саме наш ансамбль “Карпати” вперше виконав “Червону руту” і “Водограй” тут, на Театральній площі. А співали її – сам автор Володимир Івасюк та Олена Кузнецова, на той час випускниця музичного училища. Після вдалого дебюту їй пророкували кар’єру співачки, та вона стала педагогом. У майбутньому у мене був ще один щасливий момент, коли ми з Володею написали пісню “Жовтий лист”. Я – музику, а Володя – слова, він глибоко відчув мою душу і створив такі прекрасні слова...” [4, 108].

Натхненником талановитого митця була також українська народна творчість. Усе своє творче життя Володимир Івасюк звертався до українського фольклору. Це захоплення він успадкував від батька, який ще з дитинства брав

сина у фольклорні експедиції. Володя шукав і записував старовинні пісні, балади. Можливо, тому його інтерес до жанру балади проявляється особливо помітно (“Балада про мальви”, “Балада про отчий дім”, “Юнацька балада”, “Балада про дві скрипки” та інші). Багато пісень Івасюк записав від свого дядька Дмитра. Так пісня “Сухая верба” стала темою для написання Варіацій для фортепіано.

Багатогранність обдарувань Володі просто вражала: в інституті він виконував обов’язки пейзажиста і портретиста. Мені поталанило бачити художні роботи Володі – пейзажі, портрети його батька, сестри Оксани та портрет Т. Шевченка, який Володя намалював ще у восьмому класі і які зараз знаходяться в музеї В. Івасюка у Чернівцях.

Від природи Володя був наділений прекрасними вокальними даними, разом із друзями влаштував музичні вечори, де грав на фортепіано та гітарі і, разом з тим, чудово виконував свої твори, володіючи природною постановкою голосу.

Систематичність у навчанні та наполегливість, закладені з дитинства батьком, допомагали Володі легко долати труднощі і успішно поєднувати навчання з творчими планами.

Володя пише нові пісні, які швидко знаходять своїх шанувальників: “А на нашій вулиці розцвіли каштани”, “Там за горою, за крем’яною”, “Капелюх”. Пісні “Я піду в далекі гори” та “Відлуння твоїх кроків” записала на Чернівецькому і Українському радіо талановита ківська співачка Лідія Відаш. Ці пісні були опубліковані в обласних газетах “Радянська Буковина” та “Зориле Буковиней”, і, на замовлення слухачів, їх дуже часто передавали по радіо.

1970-й рік ознаменувався появою справжніх шедеврів В. Івасюка – “Червоної рути” та “Водограю” – пісень, яким судилося здійснити прерворот в українській естраді. Пісня “Водограй” нав’яна Косівським водоспадом “Гук”, а появи “Червоної рути” передувала творча фольклорно-дослідницька робота. Знайомлячись із виданою в 1906 році у Львові у видавництві НТШ фольклористичною працею Володимира Гнатюка “Коломийки”, що була у родинній бібліотеці, Володя натрапив на рядки:

*“Назбирала троезілля, червону рутоньку,
Та хотіла зчарувати мене сиротоньку”.*

Батько композитора згадував: “Для вісімнадцятирічного музики, закоханого в рідний фольклор, чутливого до всього нового, образ червоної рути був хвилюючою знахідкою,

справжнім одкровенням. Та квітка не давала йому спокою майже три роки. Мандрував селами, особливо гірськими, шукаючи ключ до розуміння таємничого поняття, в якому відчув живлющий подих поезії, вібрію пісні. На Косівщині знайшов новий варіант коломийки про червону руту, а на Путильщині, у Розтоках, записав легенду про загадкове чар-зілля, яке постає у народних переказах символом вічного і чистого кохання” [5].

У грудні 1969 р. Володя написав баладу “Червона рута”, яка після тривалих пошуків, певного переосмислення задуму стала відомою у всьому світі.

13 вересня 1970 року популярна розважальна програма “Камертон доброго настрою” вийшла у пряму ефірі з Театральної площі м. Чернівців. Це було справжнє свято для буковинців, триумф Івасюкової пісні!..

Вперше солісти, Олена (Ляля) Кузнєцова і автор Володимир Івасюк виконали її. Успіх був фантастичним. Пісні звучали по радіо, на телебаченні, звідусіль надходили листи з проханням надрукувати тексти і музику. “Червону Руту” співали всі: школярі, молодь, солдати на службі, старше покоління, навіть, діти в садочках. Мабуть в цьому і є феномен Івасюка – “прийшов і переміг” – його музика відкривала усі серця, ніхто не залишався байдужим. “Червона рута” у Радянському Союзі була визнана кращою піснею 1971 р. Вона прозвучала у концертній студії Останкіно у виконанні Володимира Івасюка, Василя Зінкевича та Назарія Яремчука з ансамблем “Смерічка” у супроводі найпопулярнішого тоді естрадно-симфонічного оркестру під керівництвом талановитого музиканта-диригента Юрія Силантьєва. Після виконання пісні, увесь оркестр підвівся і довго аплодував, а публіка не відпускала зі сцени юного композитора та його друзів.

Популярність “Червоної руги” була настільки великою, що її беруть до репертуару провідні вітчизняні та зарубіжні музичні колективи: “Песняри”, “Сеспель”, “Корабелі”, “Кобза”, “Три мушкетери”. Найпопулярніші польські вокально-інструментальні ансамблі того часу “Трубадури” і “Скальдове” включають цю пісню до свого репертуару і записують її на платівку. Ці пісні виконувала і кубинська співачка Нерейда Наранхо, яка була переможцем Міжнародного пісенного конкурсу “Сопот-74”.

Пісні Івасюка облетіли увесь світ, вони перекладені багатьма мовами. Газета “Вісті з України” надрукувала “Червону руту” і “Я піду в далекі гори” в англійському перекладі, але

більшість співаків намагалися виконувати їх мовою оригіналу.

При Чернівецькій філармонії було створено ВІА “Червона рута”, керівником якого став молодий і талановитий музикант Анатолій Євдокименко, а солісткою – Софія Ротару, випускниця Чернівецького музичного училища, яка ще у школі здобула славу “маршинського соловейка” (с. Маршинці, де народилася співачка), здобувши перемогу на Всесвітньому фестивалі молоді та студентів у Софії за виконання молдавських народних пісень.

Справжньою сенсацією мистецького життя стала поява у 1971 році музичної кінострічки львівського режисера Романа Олексіва та чернівецького звукооператора Василя Стріховича “Червона рута”. Це був справжній триумф Івасюкової пісні – початок творчої співпраці майбутніх корифеїв української естради – Софії Ротару, Василя Зінкевича та Назарія Яремчука.

В. Івасюк написав нові пісні : “Баладу про мальви”, “Баладу про дві скрипки”, “Світ без тебе”, які остаточно утвердили за ним славу талановитого композитора. Володя майстерно робив оркестровки, сам розписував поголосники, причому всі партитури, написані його рукою, виконані настільки акуратно і чітко, що і нині з його рукописів (копій) музиканти вільно можуть читати. Педантизм у всьому – це прекрасна риса Володі. А я маю за честь мати ці ноти, копії рукописів, зроблені з оригіналу, писані Володиною рукою. Мабуть колись, якщо у нас на Дрогобиччині буде хоча б кімната-музей, то я зможу передати все, що назбирала.

З вересня 1972 року почався львівський період у житті В. Івасюка. Він переїжджає до Львова, продовжуючи навчання на шостому курсі Львівського медичного інституту ім. М.В. Лисенка по класу композиції. Володя завжди мріяв здобути професійну музичну освіту, хоча рідко хто потрапляв до консерваторії, маючи такий багатий творчий багаж і таке вже світове визнання.

1974 – 1975 роки – це час нового піднесення у творчості В. Івасюка. Після закінчення підготовчого курсу Володя був зарахований на перший курс консерваторії по класу композиції до професора А. Кос-Анатольського. Але незабаром через відсутність взаєморозуміння між ними Володя перейшов у клас завідувача кафедрою композиції професора Львівської Національної музичної академії ім. М.В. Лисенка та інституту музики Жешувського університету Лешека Мазепа. Останній залишив такі спогади про В.Івасюка у “Рідко коли трапляється педагогу-наставнику виховати у своєму класі справжнього

фахівця, який стає згодом відомим художником, артистом, мистцем-співачом, інструменталістом, диригентом, композитором. Тоді і в самого вчителя після багатьох років пошуків з'являється сатисфакція, моральне задоволення від того, що роки наполегливої праці не пройшли дарма, бо учень отримав визнання в широкому світі мистецтва, здобув славу собі і прославив тим самим свого викладача та навчальний заклад, в якому шліфував те, що дали Природа, Всевишній [4].

Але, мабуть, ще більш рідкісним явищем є ситуація, коли до класу педагога приходять талановита людина, яка своєю творчою діяльністю вже встигла про себе заявити і творчість якої стала загальновідомою. Прийшла, однак, до цього закладу, до цього викладача з повним усвідомленням, що слава – славою, але потрібно ще чимало навчитися, здобути відповідні знання й творчі навички, які за допомогою вчителя зі спеціальності та цілого ряду інших вчителів із різноманітних спеціальних дисциплін допоможуть вдосконалити дані Богом потенційні можливості, здібності, природній талант. Це справді виняткове явище...”

Львів зі своєю багатющою історією, неповторними галицькими традиціями, бурхливим мистецьким життям та дивовижними пам'ятками архітектури полонив таке щире і натхненне серце юнака. Муза і тут йому не зрадила, вдихнувши в його душу щось нове, досі незвідане, незбагненне, що спонукало до творчості, до нових пошуків композиторського письма, закружляла у вирі фантастичних мелодій. Водночас Володя продовжує співпрацю зі своїми друзями, буковинським ансамблем “Смерічка”, та його керівником Левком Дугківським, з молодими співаками – Софією Ротару, Василем Зінкевичем та юним Назарієм Яремчуком. Саме він, Івасюк, був ініціатором і організатором концерту ансамблю “Смерічка”, який відбувся у листопаді 1972 року у Львівському театрі ім. М. Заньковецької. Буковинцям аплодували галичани – це був знову неперевершений тріумф Івасюкової творчості. На завершення концерту публіка влаштувала нечувані овації і на честь В. Івасюка разом з ансамблем заспівала “Червону руту”.

Почалася творча співпраця з Львівськими поетами Ростиславом Братунем, Богданом Стельмахом, Романом Кудликом, Миколою Петренком.

Коли генії двох муз йдуть назустріч одне одному і відкривають щиро свої серця, то в такому весіллі муз народжується щось дивовижне і неповторне. “Пісня про тебе”, “Вернись із

спогадів”, “Балада про отчий дім”, “Літо пізніх жоржин”, “Роки вже відшуміли” на слова Ростислава Братуня, “Тільки раз цвіте любов”, “Запроси мене у сни” на слова Богдана Стельмаха, “Я – твоє крило”, на слова Романа Кудлика, “Калина приморожена” на слова Миколи Петренка – це далеко не всі назви пісень, які і сьогодні захоплюють виконавців, і вражають слухачів. Ростислав Братунь залишив такі спогади про співпрацю з В. Івасюком: “Я був приємно вражений, що Володя добре обізнаний з моєю творчістю. З першого знайомства ми відчули відверту прихильність один до одного, а, головне, бажання спілкуватись, радитись, і не лише на творчі теми. Різниця у віці не відчувалась. Ми просто стали друзями. Для мене ця дружба була справжнім дарунком долі. Не так часто зустрічається в житті людина, яка вгадує твої думки, підхоплює і закінчує твоє речення. Відвертість та щирість у ті обережні напхані провокаторами та зломленими спинами й душами роки цінувалась понад усе. У творчості ми завжди відчували один одного інтуїтивно. Були й суперечки як от щодо ритмічного забарвлення танго “Вернись із спогадів”. Була й таємниця – “Пісня про тебе” – наше освідчення в любові до України. Тоді багато хто сприймав її як монолог про кохання. Була й “Елегія”, в яку ми вклали наш спільний біль самотності у світі зрад, незворотних втрат...” [4, 24].

“Феномен Володимира Івасюка полягає в тому, що він інтуїтивно і формально зумів створити своєрідний кодекс сучасної української пісні. Щоб розшифрувати його ритміко-мелодійний ряд, треба піднятися до майстерності (не кажу вже про талант) Володимира Івасюка...”.

У серпні 1974 року відбувся Міжнародний пісенний конкурс “Сопот-74”. Володимир Івасюк та Софія Ротару представили пісню “Водограй”. Фантастичний буковинський стрій, вражаючий голос Софії і... Друга премія. “Двоє талановитих” – так називали їх при зустрічі поляки та гості фестивалю.

У 1975 році В. Івасюк написав музику до вистави “Прапороносці за однойменним романом О. Гончара. Вистава була поставлена на сцені Львівського театру ім. М. Заньковецької режисером Сергієм Данченком і визнана кращою на Всесоюзному конкурсі театральних колективів.

Цього ж року у селі Розтоках, що на Буковині, режисер Василь Стріхович розпочав зйомки музичного фільму “Пісня завжди з нами”, в якому особлива роль відведена музиці В. Івасюка і С. Ротару, що виконала шість пісень композитора. Зі спогадів

звукорежисера Чернівецького телебачення “У кадрі й за кадром” Василя Стріховича [4, 70; 71].

“Перші його пісні написані на одному подиху, як перша проба сили свого голосу, мабуть, більше для того, щоб самому утвердитись у своїх очах... Вони перегукуються з традиціями митців, котрих надихала природа, гори, краса рідного краю... А згодом у Володимира пішли речі серйозніші, аж до філософського заглиблення. Вони потребували думки і вдумливої оцінки та осмислення. А ми, хто оточував його, були трохи скупі на похвалу, на підтримку. Вважали, що ніби так і повинно бути завжди. Володі все вдавалося легко, бо він був талановитим...”

У 1976 році у Дрогобицькому музично-драматичному театрі відбулася прем'єра вистави “Мезозойська історія” за Р. Ібрагімбековим, з лейтмотивною піснею “Запроси мене у сни свої”, музику до якої написав В. Івасюк на замовлення Богдана Стельмаха (на той час завідуючого літературною частиною Дрогобицького музично-драматичного театру, талановитого поета-пісняря). Заслужений діяч мистецтв України, член Національної Спілки письменників України, поет, драматург, перекладач, лауреат літературних премій імені І. Котляревського, М. Шашкевича, Л. Українки Богдан Стельмах так описує свою співпрацю з талановитим маестро: “Наші дороги у Львові не могли не зійтись. Ми разом написали не так багато, лише шість пісень... Володя сам по собі був дуже спокійний. Але за роялем він був цікавий. Як він сідав за рояль, немов на нього налягав, нападав на клавіші, зростався з ним. І так з'являлась мелодія, він її просто майстрував. Він не перебирав пальцями, сидячи за роялем, відкинувшись у стільці. Ні, у нього звучало море, буря. З цієї бурі народжувалась раптом мелодія!...” [4, 98; 99].

...Він був чоловік життєрадісний. Володя мені завжди казав, що пісні мають бути оптимістичні. Фактично усі його пісні такі. Хіба що “Балада про мальви”, але й там є героїка, внутрішній оптимізм. Він дуже прискіпливо ставився до пісенних текстів. Хоча був молодший від мене, але казав: “Як Ти міг таке слово написати, є краще”. Я знав, що інший композитор це пропустив би, мав такий досвід, а Івасюк – ні. Він до пісні ставився дуже серйозно. Я завжди пам'ятав слова Івасюка, що текст до пісні має бути майже досконалий...”

У Львові Володя очолював Клуб творчої молоді, який мав досить широкий спектр діяльності – конкурси, фестивалі, активне мистецьке життя, пошуки нових талантів. Все це забирало багато часу, та й багато зусиль треба було прикласти для популяризації авторських

творів, і, звісно, Володя вимушено пропускав заняття, за що був відрахований з консерваторії. Але це не зламало його і він не впав у депресію (як писала тоді про нього преса), а навпаки – продовжував багато працювати, адже попереду стільки задумів над новими піснями, над вимріяною оперою “Дарина”, до якої Володя вже написав лібретто, над Квартетом для мідних інструментів, над мюзиклом та іншими інструментальними творами.

Листопад 1978 року приніс В. Івасюку знову перемогу на Всесоюзному конкурсі студентів-композиторів у Москві – диплом другого ступеня за Сюїту-варіації для камерного оркестру, яку виконав Київський камерний оркестр (диригент С. Шароєв). Можу тільки пишатися, що цей твір прозвучав у нашому рідному Дрогобичі. За життя композитора він виконувався двічі, один раз після смерті композитора і четвертий раз цей твір прозвучав на сцені Дрогобицького музично-драматичного театру ім. Юрія Дрогобича у виконанні камерного оркестру Львівської національної академії ім. М.В. Лисенка “Perpetuum mobile”, під керівництвом професора Георгія Павлія, з нагоди 58 річниці композитора. Згодом цей твір знову прозвучав у тому ж виконанні, з нагоди 60-річчя від дня народження Володимира Івасюка. Маємо за честь пишатися такою подією, а ще й тим, що вперше невідомі твори В. Івасюка – Камерно-інструментальні та Фортепіанні твори видані саме у Дрогобичі. Вони отримали нове життя, а митці – можливість доторкнутися до маловідомої сторінки творчості неперевершеного співця.

У квітні 1979 року В. Івасюк увійшов до складу журі Першого республіканського конкурсу естрадної пісні, який проходив у м. Хмельницькому. Там Володя познайомився з журналісткою Ольгою Рутковською, якій Володя показав партитуру Квартету для мідних духових інструментів і навіть запросив її і всіх членів журі на прем'єру, якій не судилося відбутись...

24 квітня В. Івасюк повернувся з Хмельницького. Ранковий телефонний дзвінок, який викликав Володю з дому, був для нього останнім... Чотири тижні важких пошуків і сподівань для родини стали вічністю. Немає більшого горя для батьків, ніж смерть власної дитини. Та чи усвідомило людство, якою трагедією для нашого суспільства була втрата національного співця Володимира Івасюка?

22 травня 1979 року Львів проводжав в останню дорогу свого улюбленця... Як символічно: 22 травня – день перепоховання Тараса Шевченка, день, коли ховали Володимира

Івасюка, майбутнього Лауреата Шевченківської премії (1994).

Похорон Володимира Івасюка вилився у нескінчений потік народу, який неможливо було зупинити. Такої небаченої похоронної процесії на той час Львів не пам'ятав. Дубову труну, прикрашену гілочками калини та вишитими рушниками, несли на своїх раменах друзі Володі від квартири, де жив В. Івасюк, аж до цвинтаря.

А останню дорогу йому люди встеляли живими квітами. Це була подяка Івасюку за його любов, за його жертвовність і відданість, за його невичерпне джерело пісень, яке він залишив нам у спадщину.

Висновки. Наведені спогади педагогів, митців, діячів культури, сучасників Володимира Івасюка додають нових штрихів до його творчого портрету, до опису феномену основоположника сучасної української естради.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишнеvsька М. Чотири виміри Володимира Івасюка. *День*. 2014. 4 березня.
2. Жук О. Таємниці Брюховицького лісу. *Україна молода*. 2015. 6-7 березня.
3. Жук О. "Я твоє крило ..." *Україна молода*. 2009. 4 березня.
4. Івасюк Володимир Відлуння твоїх кроків... Спогади, інтерв'ю, документи про Володимира Івасюка. Львів. 2011.
5. Івасюк М. "Монолог перед обличчям сина". *Дзвін*. 1989. №2.
6. Його "Пісня буде поміж нас". *Високий Замок*. 2009. 5 березня.
7. Криса Л. Фотоальбом "Вернись із спогадів...". Львів, 2008.

8. Марсюк В. Співець божою милістю. *Кримська світлиця*. 2009. 3 квітня.

9. Міщенко М. Вслухаючись у його пісні, ми dorостаємо до власних. *Високий Замок*. 1999. 12 лютого.

REFERENCES

1. Vyshnevskaya, M. (2014). Chotyry vymiry Volodymyra Ivsiuka [Four Dimensions by Volodymyr Ivasyuk]. *Day*. March 4th [in Ukrainian].
2. Zhuk, O. (2015). Taiemnytsi Briukhovyt'skoho lisu [Mysteries of the Bryukhovyt'skiy Forest]. *Ukraine is young*. 6-7 March. [in Ukrainian].
3. Zhuk, O. "Ja tvoie krylo ..." ["I'm your wing ..."]. *Ukraine is young*. March 4th. [in Ukrainian].
4. Ivasiuk Volodymyr (2011). Vidlunnia tvoikh krokiv... Spohady, intervui, dokumenty pro Volodymyra Ivasiuka [Echoes of your steps ... Memoirs, interviews, documents about Volodymyr Ivasyuk]. Lviv. [in Ukrainian].
5. Ivasiuk, M. (1989). "Monoloh pered oblychchiam syna" ["A monologue in front of the son's face"]. *Dzvin*. No.2. [in Ukrainian].
6. Yoho "Pisnia bude pomizh nas" (2009). [His "Song will be among us"]. *High Castle*. 5 March [in Ukrainian].
7. Krysa, L. (2008). Fotoalbom "Vernys iz spohadiv..." [Photo Album "Come Back From Memories ..."]. Lviv. [in Ukrainian].
8. Marsiuk, V. (2009). Spivets bozhoiu mylistiu [Singer of Divine Mercy]. *Crimean Holl*. April 3rd. [in Ukrainian].
9. Mishchenko, M. (1999). V slukhaiuchys u yoho pisni, my dorostaiemo do vlasnykh [Listening to his song, we grow up to our own]. *High Castle*. February 12th. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.04.2019

"Розвинені почуття, висока емоційна культура – це, образно кажучи, абсолютний музичний слух моральної вихованості".

*Василь Сухомлинський
український педагог, публіцист, письменник, поет*

"Доказ істинності будь-якого покликання – любов до важкої роботи, якої воно вимагає".

*Логан Пірсол Сміт
американський письменник*

